

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Archwilio Partneriaethau
Dyddiad y Cyfarfod:	25 Chwefror 2016
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Aelod Arweiniol Gofal Cymdeithasol (Gwasanaethau Oedolion a Phlant)/Rheolwr Gwasanaeth: Gwasanaethau Arbenigol:
Awdur yr Adroddiad:	Cydlynnydd POVA
Teitl:	Adroddiad Blynyddol ar Amddiffyn Oedolion yn Sir Ddinbych 1 Ebrill 2014 - 31 Mawrth 2015.

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Dilyniant yw'r adroddiad hwn i'r adroddiad perfformiad blynyddol ar Amddiffyn Oedolion a gyflwynwyd i Archwilio Partneriaethau ym mis Tachwedd 2015.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Cafwyd cais gan aelodau am fwy o fanylder ynghylch yr honiad o gam-drin o fewn cartrefi gofal preswyl a nyrsio ac o fewn cartref yr unigolyn.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod yr Aelodau'n derbyn ac yn rhoi sylwadau ar yr adroddiad a chydabod natur bwysig ymagwedd gorfforaethol at Amddiffyn Oedolion Agored i Niwed a chyfrifoldeb y Cyngor i weld hyn fel maes blaenoriaeth allweddol ac i'w osod ochr yn ochr â'r ymrwymiad a'r arwyddocâd a roddwyd gan Sir Ddinbych i Amddiffyn Plant.

4. Manylion yr Adroddiad

- 4.1 Er y bydd llawer o atgyfeiriadau yn cymryd llai na blwyddyn i'w cwblhau, maent wedi'u gwasgaru drwy gydol y flwyddyn ac o ganlyniad ni fydd atgyfeiriadau a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn o reidrwydd yn cyfateb i nifer yr atgyfeiriadau a adroddwyd arnynt sy'n cyrraedd y trothwy, gan y bydd rhai atgyfeiriadau wedi eu derbyn neu eu cwblhau y tu allan i'r cyfnod adrodd. Mae'r adroddiad hwn yn cyfeirio at atgyfeiriadau a gwblhawyd yn ystod y cyfnod 1/4/14 - 31/3/15, pryd bynnag y cawsant eu derbyn. Cwblhawyd 73 o atgyfeiriadau o fewn y cyfnod hwn.
- 4.2 O'r 73 o atgyfeiriadau a gwblhawyd, digwyddodd 78% (56) o'r cam-drin honedig o fewn cartref gofal (nyrsio neu breswyl) neu o fewn cartref yr unigolyn ei hun yn y gymuned. Bydd yr adroddiad hwn yn canolbwyntio ar y categori o gam-drin, y cyflawnwr honedig a'r canlyniad. Gweler yr atodiad am fwy o fanylder.
- 4.3 Canlyniadau cyffredinol y 42 o atgyfeiriadau o fewn cartref gofal nyrsio neu breswyl

Profwyd /Wedi ei gynnal	16
Amhendant	10
Gwrthbrofwyd	5
Cyfaddef	1

Yn debygol yn ôl pob tebyg	4
Yn annhebygol yn ôl pob tebyg	5
Honiad wedi ei gymryd yn ôl.	1

4.4 Canlyniadau ar gyfer y dioddefwr honedig a'r cyflawnwr honedig

Risgiau wedi eu lleihau / dulliau diogelu wedi eu gwella	19
Risgiau wedi eu dileu	23
Hyfforddiant ychwanegol / mwy o oruchwyliaeth i staff	16
Staff wedi eu diswyddo/disgyblu	9/3 = 12
Polisiau/gweithdrefnau wedi eu hadolygu	19
Erlyniad troseddol	1

4.5 Categoriâu o gam-drin – Byddwch yn ymwybodol y gallai mwy o gategoriâu fod yn cael eu hystyried o fewn 1 atgyfeiriad.

Esgeulustod	14
Emosiynol/seicolegol	9
Ariannol	6 – gan deulu/ffrindiau
Corfforol	18
Rhywiol	4

4.6 Trafodir pob atgyfeiriad diogelu sy'n ymwneud â darparwyr gofal gyda Swyddogion Contractau. Mae llawer o'r materion, a'r ffordd y maent wedi cael eu trin gan reolwyr cartrefi, yn enghreifftiau o arfer da a nodir y rhain fel rhan o'r broses monitro contractau. Mae Swyddogion Contractau yn mynychu cyfarfodydd strategaeth ac yn delio gyda materion o safbwynt contract gyda monitro ychwanegol fel bo'r angen. Maent hefyd yn sicrhau bod materion o'r fath yn cael eu hystyried fel rhan o broses Pryder Cynyddol ble bo hynny'n addas. Mae'r tîm Contractau bellach yn monitro 64 cartref gofal. O'r rhain roedd 21 yn destun atgyfeiriad diogelu yn ystod blwyddyn 2015/15. Roedd un atgyfeiriad hefyd am ddigwyddiad a ddigwyddodd yn un o gartrefi gofal Cyngor Sir Ddinbych. Cafodd y rhan fwyaf o'r materion eu trin ar y pryd a doedd dim pryderon parhaol gyda 19 o'r cartrefi gofal ond yn nodi 1 neu 2 digwyddiad dros y flwyddyn. Roedd dau o'r cartrefi gyda lefelau uwch o faterion diogelu yn destun Pryderon Cynyddol ar y pryd, fel y nodwyd yn yr adroddiadau monitro safon chwarterol a anfonir at Gadeiryddion ac Is Gadeiryddion Archwilio.

4.7 Astudiaeth Achos

Cafwyd honiad o esgeulustod o safbwynt preswlydd benywaidd mewn cartref gofal oedd yn ymwneud â briw pwysau. Roedd yr honiad hwn yn ymwneud ag aelod o staff y GIG oedd yn cefnogi'r unigolyn hwn o fewn y cartref gofal. Mae angen nodi yma mai cyfrifoldeb y gwasanaethau nyrsio cymunedol yw rheoli briwiau pwysau pan fydd unigolyn yn byw yn eu cartref eu hunain neu mewn sefydliad preswyl.

Roedd yr achos yn un cymhleth iawn a gymerodd 18 mis i'w gwblhau. Yn y man cyntaf arweiniodd yr heddlu ar y mater gan gynnal ymchwiliad troseddol, cyn dod i'r canlyniad nad oedd y trothwy esgeulustod bwriadol wedi ei gyrraedd ac felly ni fyddai achos pellach yn cael ei gymryd ganddynt.

Daeth yr achos hwn yn ôl wedyn i gael ei reoli o dan y Polisiâu a'r Gweithdrefnau ar gyfer Diogelu Oedolion Diamddiffyn (POVA). Comisiynwyd ymchwiliad nad yw'n droseddol gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr gyda chylch gorchwyl clir. Wrth ddod i ganlyniad mae'n bwysig nodi bod gan ymchwiliad nad yw'n droseddol yr un pwrpas ag ymchwiliad troseddol ac mae'n rhaid ei gynnal hyd at y safonau proffesiynol uchaf. Fodd bynnag, seilir ei ganlyniadau yn ôl pwysau tebygolrwydd yn hytrach na throthwy tu hwnt i bob amheuaeth resymol, fel sydd yn angenrheidiol mewn achosion troseddol.

Daeth canlyniad yr ymchwiliad hwn i'r casgliad bod tystiolaeth i gefnogi'r honiad o gam-drin. Roedd dogfennaeth i gefnogi bod y nyrsys ardal wedi methu cyflawni eu dyletswydd o ofal i safon digon uchel. Daeth y gweithwyr proffesiynol a oedd yn ymwneud â'r cyfarfod strategaeth i'r canlyniad ei fod wedi ei brofi/ei gynnal, yn ôl pob tebyg, bod yr unigolyn wedi dioddef esgeulustod.

Cynhaliwyd cynhadledd achos oedd yn cynnwys teulu ac aelodau staff allweddol er mwyn darparu adborth. Cynhaliwyd adolygiad o'r dulliau diogelu cyfredol, nid ar gyfer yr unigolyn yn unig, ond er mwyn cynhwyso goblygiadau posib i oedolion diamddiffyn eraill.

Y canlyniad ar gyfer yr aelodau staff a enwyd oedd bod gweithdrefnau disgyblu wedi eu dilyn, rhoddwyd hyfforddiant ychwanegol a rhoddwyd polisiâu/gweithdrefnau darparu gwasanaeth wedi eu hadolygu ar waith.

Cofnodwyd yr atgyfeiriad hwn yn gywir fel un oedd wedi digwydd mewn sefydliad preswyl, ond fel a nodwyd uchod roedd yr honiad o esgeulustod yn erbyn cyflogeion GIG oedd yn darparu gwasanaeth o fewn y cartref gofal.

4.8 Cyflawnwyr honedig camdriniaeth yng nghartrefi'r unigolion eu hunain

Staff y sector annibynnol	7
Teulu/Ffrind	4
Gwasanaeth arall	2
Gweithiwr (taliad uniongyrchol)	1

4.9 Canlyniadau ar gyfer y dioddefwr honedig a'r cyflawnwr honedig

Risgiau wedi eu lleihau / dulliau diogelu wedi'u gwella	7
Risgiau wedi eu dileu	7
Hyfforddiant ychwanegol / mwy o oruchwyliaeth i staff	4
Staff wedi eu diswyddo/disgyblu	3
Polisiâu/gweithdrefnau wedi eu hadolygu	2
Pryderon Cynyddol.	1

4.10 Categoriâu o gam-drin – Byddwch yn ymwybodol y gallai mwy o gategoriâu fod yn cael eu hystyried o fewn 1 atgyfeiriad.

Esgeulustod	6
Emosiynol/seicolegol	3

Ariannol	2
Corfforol	5
rhywiol	0
Cam-drin domestig	1

4.11 Astudiaeth Achos

Enghraifft sydd isod o honiad o esgeulustod a cham-drin corfforol yn erbyn teulu/frind. Dywedodd unigolyn bod ei frind/landlord a'i ofalwr wedi ei gam-drin ychydig fisoedd ynghynt. Nid oedd y dioddefwr honedig am roi gwybod i neb gan ei fod ofn i'r un peth ddigwydd eto dan law'r cyflawnwr honedig. Y canlyniad a gofnodwyd yw ei fod yn debygol yn ôl tebyg bod yr unigolyn diamddiffyn wedi dioddef y gamdriniaeth yma. Fodd bynnag ni allai'r achos hwn symud ymlaen o dan ymchwiliad troseddol gan nad oedd y dioddefwr yn fodlon gwneud datganiad i'r heddlu.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae trefniadau Bwrdd Diogelu Oedolion Diamddiffyn yn cyfrannu'n uniongyrchol at y flaenoriaeth gorfforaethol i ddiogelu pobl ddiamddiffyn i'w galluogi i barhau i fyw yn annibynnol.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Mae'r gwasanaeth eisoes yn cael ei gynnwys o fewn cyllidebau presennol.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb (AoEaG) a gynhaliwyd ar y penderfyniad? Dylai'r templed AoEaG wedi'i lenwi gael ei atodi fel atodiad i'r adroddiad.

Nid oes angen Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb gan nad yw'r adroddiad hwn yn gwneud unrhyw newid i bolisi.

8. Pa ymgynghori a wnaed?

Amherthnasol

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol yn codi'n uniongyrchol o'r adroddiad hwn

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Mae'r model cyflwyno sy'n rhannu rôl a chyfrifoldebau'r Rheolwr Arweiniol Dynodedig gyda rheolwyr tîm ac uwch ymarferwyr yn cyflwyno her i sicrhau cysondeb o ran ymagwedd ac ansawdd wrth ddelio ag atgyfeiriadau dulliau diogelu. Mae datblygu swydd uwch ymarferydd – yn arwain Trefniadau Diogelu Rhag Colli Rhyddid yn ogystal â swydd Rheolwr y Tîm Diogelu yn sicrhau trosolwg mwy cadarn o'r broses ddiogelu gyfan.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Mae Erthygl 6.3.4(b) o Gyfansoddiad y Cyngor ac Adran 21 Deddf Llywodraeth Leol 2000 yn amlinellu pwerau'r Pwyllgor Archwilio mewn perthynas â'r mater hwn.

Swyddog Cyswllt:
Cydlynnydd POVA
Ffôn: 01824 706675